

VOERENS BLAEDSJE

België – Belgique

PB 3790

12/3795

Nr. 86 — april, mei, juni 2025

Heem en Natuur Voeren

Lidgeld betalen

Het lidmaatschap loopt steeds gelijk met het kalenderjaar, dus vroegen we op 1 januari in het vorig nummer van het Voerens Blaedsje uw lidgeld over te maken. Velen deden dit inmiddels waarvoor dank. **Staat er hier een rood kruisje** dan word je verzocht je lidmaatschap te hernieuwen door minimaal € 15,- over te maken op bankrekening IBAN BE10 7353 5203 4004 (KREDBEBB).

Streekverkenning

In het vorige Voerens Blaedsje peilden we eens de behoefte aan een soort Streekverkenning, zonder meteen te spreken van een cursus. Als bij onze leden daar behoefte aan zou zijn kan zo iets opgestart worden, maar gezien het uitblijven van reacties – op één enkele enthousiaste na – plaatsen we dit idee in de ijskast. Natuurlijk gaat Heem en Natuur Voeren door met het organiseren van excursies, zodat die toch iets als streekverkenning gezien kunnen worden.

Bestuursvergadering

Eens per kwartaal vergadert het bestuur van Heem en Natuur Voeren. Dat is in de regel op een maandagochtend om 10 uur. De volgende afspraak is op 2 juni 2025. Wil je meedoen? Meld je dan even aan op secr@heemennatuurvoeren.be. Dan laten we je ook weten waar het doorgaat. Voor de duidelijkheid: Het is een bestuursvergadering, geen Praatcafé.

Bokrijk

Van Bokrijk ontving Heem en Natuur Voeren het omvangrijke boek *Landelijke Architectuur in Beweging* als relatiegeschenk waarvoor onze dank. Het is een prachtig vormgegeven dik boek met daarin een beschrijving en foto van elke gebouw in het Openluchtmuseum. Het bijzondere is dat de foto's allemaal gemaakt zijn vanuit hetzelfde perspectief, namelijk frontaal, alsof het gebouw je aankijkt. Uiteraard staat er ook het Boerenhuis van de Plank in dat in de jaren 1970 naar Bokrijk verhuisde. Wie het boek eens wil bekijken mag het op zijn gemak eens lenen. Stuur een verzoekje naar secr@heemennatuurvoeren.be.

- 702 Korte mededelingen: lidgeld, streekverkenning, bestuursvergadering, Bokrijk, D'r Koeënwoof
- 703 Het vogelboek van Chris Coeckelbergh
- 704 Natuurnieuws: everzwijnen, bomen kappen, Stichting Elzéard, Stichting Ark, sluipverkeer op de Schoppemerhei
- 706 De schrik van mijn leven
- 707 Tartufo bianco
Recente geologische bevindingen in zuidoostelijk Voeren
- 708 Het Trichter Beeldje
- 709 Het stokpaardje van... Marc Van Reusel

D'r Koeënwoof

Vind jij ons jaarboek ook zo de moeite waard om te lezen en te bewaren? Logisch, want naast de mooie presentatie levert het vaak een schat aan informatie over uiteenlopende onderwerpen betreffende heemkunde, geschiedenis, natuur en milieu in de Voerstreek. We kunnen steeds rekenen op de inbreng van een aantal auteurs, maar voor de continuïteit is het belangrijk dat er zich ook nieuwe schrijvers melden. Het mag natuurlijk ook voor één keer zijn. Wat ons ook erg boeiend lijkt zijn interviews met personen uit onze streek. Verhalen die opgeschreven worden gaan niet meer verloren! Geen schrik voor fouten. De redactie buigt er zich wel over. Het kan ook zijn dat je stuk in het Voerens Blaedsje terecht komt. Hangt een beetje af van actualiteit en diepgang. Stuur het in elk geval naar rik@heemennatuurvoeren.be

Joep Buysen

Voor € 15,- ben je een jaar lang lid!

Het Voerens Blaedsje is het kwartaalbericht van **Heem en Natuur Voeren**.

Secretariaat: secr@heemennatuurvoeren.be

<https://heemennatuurvoeren.be>

IBAN: BE10 7353 5203 4004 BIC: KREDBEBB

Samenstelling en eindredactie: Rik Palmans, Sint-Pieterstraat 7, 3792 Sint-Pieters-Voeren, rik@heemennatuurvoeren.be

Aan dit Blaedsje werkten mee: Joep Buysen, Julien Geelen, Anne van der Linden, Rik Palmans, Rita Plattau, Jos Tuerlinckx, Jettie de Wal.

Afgiftekantoor 3790 Voeren, Erkenningsnummer P 303632

Verantwoordelijke uitgever: Rita Plattau, Ketten 13, 3798 's-Gravenvoeren

Het vogelboek van Chris Coeckelbergh

Chris Coeckelbergh kennen we van zijn regelmatige bijdragen in dit Blaedsje, over de vogelwereld in de Voerstreek. Zijn eindwerk toen hij de lerarenopleiding volgde ging over libellen, maar sindsdien verschoof zijn belangstelling meer naar vogels. Sinds 1976 is hij daar al mee bezig, en sinds hij getrouwd is met Gudrun Poelmans – die dezelfde natuurpassie deelt – is zij zijn trouwe metgezel daarbij. Geen wonder dus dat hij het boek *Vogels Wildlife (en andere dieren in België en Europa)* aan haar heeft opgedragen.

Hij werkte mee aan vele wetenschappelijke projecten rond vogels: watervogeltellingen, broedvogelinventarisaties, recent nog de *Vlaamse Vogelatlas 2020-2023*. Ook publiceerde hij veel over natuur en vogels: artikels en foto's in regionale publicaties in Klein-Brabant en Voeren maar ook in nationale tijdschriften.

Zijn foto-archief bestaat intussen uit ongeveer honderdduizend opnamen en een selectie daarvan heeft zijn weg gevonden naar dit boek. Zelf zegt hij erover: 'Al sinds ik met vogels kijken en later fotografie bezig ben, heb ik de behoefte gevoeld om dit in boekvorm samen te brengen. Maar dit bleef ik wat vooruitschuiven... Om diverse redenen: altijd nog die één of andere soort ook in beeld willen, of een andere pose zou toch leuk zijn, enzovoort... Tot ik een jaar geleden besloot dat ik dit project maar moest afronden en aan de redactie beginnen, onder het motto: *If you don't see the book you want on the shelf, write it!*

Met de komst van de digitale fotografie was het fotograferen van vogels en andere dieren op afstand binnen bereik, en werd dit een bijkomende buitenbeleving. Samen met Gudrun verkende hij vele locaties in binnen- en buitenland tot in detail, om puur van de schoonheid van de natuur te genieten en ook soms uren of dagenlang te wachten op dat éne belevingsmoment of dat éne beeld.

Hij selecteerde 280 foto's, gemaakt tussen 2007 en 2024: 'Het is een mix van beelden die gedragingen en dieren in hun puurheid, kwetsbaarheid en schoonheid tonen of momenten

die voor onze natuurbeleving bijzonder waren. Dit werd aangevuld met informatieve teksten en ook kleinere foto's om zo beter het "12-maanden-seizoenspatroon" te kunnen illustreren. Be-doeling is door het kijken en lezen in

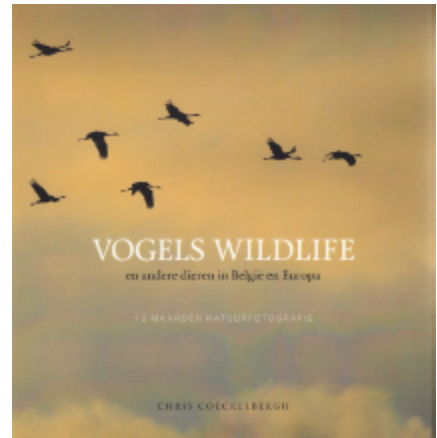
dit boek de geheime, soms verborgen natuur een stuk mee te 'be-leven'. Maar denk eraan: niet binnenshuis, maar buiten in de natuur gebeurt het allermooiste.'

Het boek is inderdaad opgebouwd als een jaaroverzicht, want in elk seizoen is er wel wat anders te beleven in de vogel- en dierenwereld. Maar wat er dan voor zijn lens komt gaat alle kanten op. Letterlijk zelfs: er zijn foto's die hij in zijn eigen tuin (in zijn vorige woning) heeft gemaakt, maar klaarblijkelijk heeft hij ook al vaak de natuur in Spanje verkend. Voor de wisent (Europese bizon) trok hij zelfs naar Polen. Uiteraard komen daar de laatste jaren, sinds hij in Berneau een nieuwe stek heeft gevonden, steeds meer opnamen bij uit onze streek, Voeren en omgeving.

Chris heeft zijn boek in eigen beheer uitgegeven, zodat hij wat de keuze van de foto's betreft geen toegevingen moest doen. Daardoor kan hij de prijs ook redelijk houden: je kan het bij hem kopen voor € 49,90. Wat de verkoop opbrengt gaat naar natuurprojecten in Voeren.

Rik Palmans

Als je een exemplaar van dit boek wilt bestellen, kun je contact opnemen met Chris op ChrisGudrun@hotmail.com.

Everzwijnen

Begin januari organiseerde ANB (Agentschap Natuur en Bos) een drukjacht om het aantal everzwijnen in Voeren – en daarmee ook de door de dieren aangerichte landbouwschade – in te perken. De twee vorige jaren had Natuurpunt zich aangesloten bij dat initiatief en ook in het natuurreservaat Altenbroek jacht toegestaan. Maar geen enkele keer werd daarbij ook maar één everzwijn waargenomen, laat staan geschoten. Er waren en zijn wel degelijk everzwijnen in het reservaat, maar uiterekend op de dagen dat er gejaagd werd hadden ze zich uit de voeten gemaakt. Of daar al dan niet ‘externe factoren’ – denk aan bewust weglokken naar andere terreinen – in meespeelden, is geen uitgemaakte zaak.

Na een enquête bij de leden van Natuurpunt Voeren kwamen we tot het besluit om dit jaar niet meer deel te nemen aan de drukjacht. De meest gehoorde reactie was dat de resultaten van de vorige jaren, ook buiten het reservaat, zo mager waren dat ze de verstoring van de natuur niet rechtvaardigden. Met zes afgeschoten zwijnen in heel Voeren was de oogst van dit jaar beslist ook niet overvloedig te noemen. Op faunabeheer.inbo.be is te lezen dat er in Voeren in 2024 in totaal 176 zwijnen werden afgeschoten. Na een daling tijdens de vorige jaren schiet dat aantal daarmee weer flink de hoogte in. Ook opvallend: niet minder dan 108 dieren (61%) werden gevangen met kooien (waarna het gevangen dier volgens alle regels van Dierenwelzijn wordt gedood).

Bomen kappen

We kregen ook enkele verontruste reacties in verband met de kapping van bomen in de bosrand bij Altenbroek. Er zijn daar inderdaad enkele mooie exemplaren – vooral beuken – gesneuveld. Maar voor de verkeersveiligheid was het absoluut nodig. Vorig jaar was er al zo’n beuk op de poort van de oprijlaan van het kasteel gevallen en de uitbaters van het hotel daar uitten hun ongerustheid over de mogelijkheid dat zoiets nog eens zou gebeuren.

Voor al beuken hebben zwaar te lijden gehad van de droogtes van enkele jaren geleden. Er zitten veel dode takken in hun kruin, en als er een omvalt merk je dat ook het wortelgestel verzwakt is.

Natuurpunt bekijkt de situatie voor elke zieke boom apart. Alleen als hij bij omvallen op de openbare weg dreigt te belanden, wordt ingegrepen. En dat was voor meerdere bomen nodig in het bewuste bos.

Tegelijk werden ook struiken verwijderd, en dat verhoogde natuurlijk het effect van ‘kaalheid’ dat hier nu tijdelijk is. Maar voor de kruidenlaag is het juist goed als er meer licht tot op de bodem doordringt. Er is nu dus een meer open bosrand die qua biodiversiteit hoger scoort dan de vroegere situatie.

De oude kalkgroeve is in haar volle glorie hersteld. Ook die maakt nu nog een kale indruk omdat er nog geen vegetatie is. Maar zowel cultuurhistorisch als biologisch is zo’n groeve speciaal. Ze herinnert aan de tijd dat de landbouwers in kleine groeves als deze kalk wonnen om hun akkers en weilanden te ‘mergelen’. In zo’n groeve heerst ook een speciaal microklimaat, waar onder meer de vroedmeesterpad – die hier al aanwezig is – van profiteert. Om speciaal die soort te ondersteunen, heeft Natuurpunt hier (en op andere plaatsen in het reservaat) betonnen bakken met een muurtje van natuurstenen geplaatst.

Deze herstelwerken werden uitgevoerd met de steun van de Vlaamse Overheid (Agentschap Natuur en Bos en het Programma Plattelandsontwikkeling).

Met de aanleg van kunstmatige poelen zoals op de foto hierboven probeert Natuurpunt de vroedmeesterpad en andere soorten amfibieën meer overlevingskansen te geven. (foto’s Gorik Verstraeten)

Stichting Elzéard

Stichting Elzéard (www.elzeard.org) bezit in Sint-Pieters-Voeren, in Rullen – volgens Joep Buysen is *Rullen* de betere maar helaas niet officiële schrijfwijze – een terrein van 32 ha. Door op deze terreinen natuurinclusieve landbouw toe te passen ontstaan er meer kansen voor natuurverbinding tussen de bossen eromheen.

De Stichting sloot in 2022 een samenwerkingsakkoord met onder meer Likona (Limburgse Koepel voor Natuurstudie). (Begin dit jaar werd ook een akkoord gesloten met Natuurpunt, gericht op het samen verwerven van natuurgebieden.) In het kader van die samenwerking zijn al meerdere natuurscreenings uitgevoerd: vegetatieopnames, broedvogelkartering, dagvlinders, nachtvlinders, sprinkhanen, vleermuisopnames met de batcorder.

In het Likona-jaarboek van 2024 staan de resultaten van een van die onderzoeken, meer bepaald naar diverse soorten ‘ongewervelden’ – zeg maar allerlei insecten en spinnen. Er werden verschillende nieuwe soorten voor België, Vlaanderen en Limburg genoteerd en dit geeft zeker een goed beeld van de huidige natuurwaarde. Je kunt het verslag downloaden op:

https://www.provinciaalnatuurcentrum.be/files/Jaarboek-2024_Rullen.pdf.

Stichting Ark

Een andere stichting, het Nederlandse ARK, werkt eveneens rond *rewilding*: het teruggeven van vrijgekomen landbouw-

percelen aan de natuur. Eind vorig jaar verwierven ze 18 ha aan de Nederlandse kant van de grens bij Kattenrot. Je kunt er meer over lezen op

<https://arkrewilding.nl/nieuws/2025/primeur-een-grensoverschrijdend-bord>.

Hoe groot het aaneengesloten natuurgebied is dat zich op de grens tussen Noorbeek en Voeren heeft ontwikkeld kan ik bij benadering niet zeggen. Maar het beslaat intussen al meerder honderden hectaren. Er is uiteraard ons eigen Altenbroek, dat in Voeren aansluit bij gebieden die beheerd worden door ANB. Aan de andere kant van de grens zijn er de Noorbeemden en de Matsedelle van Natuurmonumenten. Daar komen nu dus ook de percelen van ARK bij.

Rik Palmans

Sluipverkeer op de Schoppemmerhei

Ik trek aan de noodbel vanwege de situatie hier op de Schoppemmerhei. Sinds de rioleringswerken tussen 's-Gravenvoeren en Sint-Martens-Voeren – en daardoor de afsluiting van die weg voor doorgaand verkeer – wordt er enorm veel (illegaal) gebruik gemaakt van de weg over de Schoppemmerhei om van 's-Gravenvoeren naar Sint-Martens-Voeren en Ulvend te rijden.

Het probleem is vooral de snelheid waarmee na zonsondergang hier gereden wordt. Dit met binnen een half jaar meer dan zeven doodgereden dassen, allemaal hier op de weg tussen Vitschen en Ulvend! Een weg alleen bedoeld voor wandelaars en fietsers, landbouwers en een handjevol bewoners (vier huizen). En dat allemaal in een periode waarin de dassen juist meer actief zullen zijn nu het voorjaar eraan komt. De dassen zitten nu midden in de paartijd en de nesten worden gemaakt. De activiteit neemt dus toe. De optelsom is helder. Nu de weg in de Vitschen bijna klaar is zal het sluipverkeer nog toenemen, met als resultaat dat straks zogende moederdassen zullen worden doodgereden. Ik kom er bij Burgemeester Gaens niet doorheen ondanks vele mailwisselingen. Er is in een vergadering bij de Gemeente zelfs sprake geweest (vraag vanuit de ondernemers) om de Schoppemmerhei officieel als doorgaande weg aan te geven gedurende de wegwerken! De enige oplossing in nochtans een duidelijk aangeven én gehandhaafd verbod om deze weg te gebruiken.

Het lijkt alsof de gemeente Voeren zich niet of nauwelijks bekommert om de natuur terwijl er wel wordt gepronkt met diezelfde natuur en met bezoekers die van heinde en ver hierheen komen vanwege de natuur.

Ik ben van mening dat we moeten gaan spreken voor de dieren en hen moeten gaan vertegenwoordigen bij de gemeente Voeren.

Jean-Paul Caelen

Burgemeester Joris Gaens zelf zegt erover, toen we hem om een reactie vroegen:

'Op Schoppemmerhei werden verbodsborden geplaatst om het doorgaand verkeer te weren. Ook zijn er ad hoc controles door de politie, en werd er niet ingegaan op de vraag van enkele handelaars om Schoppemmerhei open te stellen voor doorgaand verkeer. Het meeste verkeer wordt hierdoor geweerd. Elk dierenleed betreurt ik ten eerste, maar het is helaas niet mogelijk om dit volledig te voorkomen. Andere maatregelen, zoals het fysiek afsluiten van de weg, creëren andere problemen, zoals de bereikbaarheid door hulpdiensten. Zij moeten ook hun werk kunnen doen.'

De schrik van mijn leven

Toen ik nog een actief beroepsleven leidde, nodigde mijn directie mij eens uit voor een werkvergadering op het hoofdkantoor. Daar kreeg ik slecht nieuws te horen. Een oudere collega was voor lange tijd – helaas voor altijd, zo bleek later – buiten strijd wegens ernstige slepende ziekte. De zaakvoerders en hun klanten in zijn werkgebied werden mij toevertrouwd. Een essentieel aspect van een gezonde klantenrelatie is de opvolging van debiteuren, wat inhoudt dat klanten hun facturen regelmatig betalen. Bij achterstalligheid kreeg je van de ‘Dienst Debiteuren’ een vriendelijk briefje om de betrokken klant een bezoek te brengen en/of op te volgen. Zo gebeurde het dat ik een brief ontving om een nieuw toegewezen klant te bezoeken. Naam en adres laat ik om privacy redenen onvermeld. Het was een mijnwerker van Poolse origine die ook een varkensbedrijfje van een twintigtal Piétrain-zeugen uitbaatte. De zwartgevlakte Piétrain met zijn rechtopstaande oren en extra dikke billen is de bodybuilder onder de Belgische varkensrassen.

Vooraleer naar de klant te rijden ging ik even achtergrondinformatie ophalen bij mijn zieke collega. Dat werd een schokkende schets van een kolerieke, tirannieke, explosieve Pool met silicose, die weliswaar topkwaliteit Piétrain-varkens afleverde aan het slachthuis. Mijn collega adviseerde om de fluwelen handschoenen aan te trekken, om niet met hem in discussie te treden en... om mijn dienstwagen, niet op slot, richting uitgangspoort te parkeren.

Zo klopte ik een tijdje later aan bij varkensboer Gunther K. Een gezette donkerharige kleine mevrouw, met een kleuter op de arm en een schuwe tiener achter haar, opende de voordeur en leidde mij naar de ‘goei kamer’ die spaarzaam verlicht was en waarvan de rolluiken maar half omhoog getrokken waren. ‘Ga ziete menier, ik Gunther in stal roepe.’ Het duurde een hele wijl tot Gunther al kuchend en kortademig de kamer binnenkwam. Ik haastte mij handenschuddend kenbaar te maken als de vervanger van mijn zieke collega. ‘Ach so, is der goede man krank? Was drings du? Ein bier?’ Ik kreeg niet de tijd om vriendelijk te weigeren of er stonden twee flesjes bruin bier op tafel. De collega had nog zo gezegd dat zijn bruin bier niet te zuipen was. Prost! Met de lippen op elkaar.

Na een uitgebreidere kennismaking moest ik stilaan omzichtig het heikele punt van de onbetaalde facturen aansnijden.

‘Meneer Gunther, is met de facturatie van de voederleveringen alles oké?’

‘Jawohl, jawohl. Alles prima.’ Onderwijl opende hij de bovenste lade van zijn bureautje en ik zag een stapeltje ongeopende briefomslagen met een voor mij bekend bedrijfslogo. Toen ik naast dat pakketje een pistool zag liggen ging een rilling door mijn lijf. Het zwakke licht camouflerde mijn bleek uitgeslagen gelaat.

‘Meneer Gunther, willen we die briefomslagen openen, even nazien en in volgorde klasseren?’

Na wat gefruitsel kon ik de vinger op de wonde leggen en juist maar voorzichtig aanduiden tot wanneer de achterstalligheid in betalingen opliep. Gunther verzekerde mij dat dat ‘no probleem’ was en dat met de in aantocht zijnde betaling van het slachthuis alles in ‘de sacoché’ kwam. Ik heb die belofte voor waar aangenomen!

Daarop nodigde Gunther mij uit om zijn kwaliteitsvarkens in de stal te gaan monstere. De kleine jongen Kasper volgde

ons. We wandelden door de kraamafdeling waar de biggetjes nest per nest knus onder de warme straallamp lagen. Maar mijn aandacht werd getrokken door de kleurige TL-buislampen aan het lage plafond. Dat had Gunther gezien en hij zei: ‘Ik zie du jonge gast zijt. Du gestudeerd, ik niet! Maar ik weet zeugen hebbe natuurliches licht notig, ook im stal. Ik heb zelf natuurliches licht gemaakt im stal. Ik hebbe alle kleuren van regenboog gepinzeld.’

Ik heb instemmend geknikt! Geniaal!

Dan kwamen we in de ruimte met de gespeende zeugen die nog gedekt moesten worden en in een rij, zij aan zij, opgesteld stonden. Gunther vertelde mij dat hij een excellente oudere dekbeer, Piotr, had en vroeg aan zoon Kasper om de deur van diens kot te openen. In een draffe liep Piotr tot bij Gunther, liet zich even over de brede rug krabben en liep verder naar de knorrende ‘bronsstige meiden’. ‘Straf goeie beer, goei marchandies, hé.’ Op het commando ‘Piotr, kot in’ draaide die zich om en liep gedwee naar zijn hometown. Zoon Kasper deed de deur in de grendel.

‘Du wils zeker mijn nieuwe jonge beer ook zien? Kasper laat Iwan maar komen.’ En daar stormt de beloftevolle jonge ‘God’, een prachtexemplaar schuimbekkend op ons af.

Toen Iwan ter hoogte van zijn baas aankwam wou die hem over de rug krabben. Onverwachts hapte hij echter afwerend naar Gunther. Die trok in een flits een revolver uit zijn achterzak en schoot hem meteen voor de kop. “Du Schweinhund!” Je kunt het je niet voorstellen! Wat een oorverdovende knal in de gang van een gesloten ruimte! Ik trilde op mijn benen. Ik had de buitendeur in het vizier, wist mijn dienstwagen aan de andere kant en hoopte het er beter vanaf te brengen dan die jonge fokbeer.

De varkensboer riep naar zijn zoontje om in de keuken ‘ein Brotmesser’ te halen, maar daar kwam moeder al snel aangevend met een teil en mes. De op zijn zijde zieltogende stuip-trekkende beer werd gekeeld. Dat had ik als kleine jonge bij mijn opa al eerder wel eens gezien.

Ik zocht de juiste woorden om mijn bezoek zo snel mogelijk af te ronden en om uit die hachelijke situatie ‘zu verschwinden’. Ik kan me heus niet meer herinneren wat ik verzon. Ik ben met mijn Opel Kadetje van het erf gereden in de vaste overtuiging ‘nie wieder’.

Hoe het verder met de achterstalligheid is verlopen weet ik niet. Wat ik wel weet is dat mijn schriftelijk verslag aan de dienst Debiteuren de ronde van de burelen gedaan heeft want ik werd er bij elk bezoek op aangesproken. ‘Kak in de broek?’

Julien Geelen

Tartuffo bianco

De eigenaar van het Britse sterrenrestaurant Zafferano kocht enkele jaren geleden een **witte truffel**, en telde er ruim 40.000 euro voor neer. Heel veel geld, maar voor een schijfje van dit spul mocht je in zijn restaurant dan ook 900 euro afdokken, per minischijfje op je pasta. Een lucratief handeltje, ware het niet dat de kok op reis vertrok met het sleuteltje van de truffelkuis op zak. Na vier dagen verrotte het kostbare goedje, want hoogstens een week na het opgraven verandert deze zwam in een ongenietbare en bedorven klomp vruchtvlies. Je zal maar pech hebben.

De *tartuffo bianco* is niet alleen beroemd om zijn smaak, maar ook de prijs is er zeker niet naast. Elk jaar opnieuw worden er astronomische bedragen betaald voor dit witte goud. Het Londense veilinghuis Christie's verkocht in 2005 een massieve blok witte truffel voor maar liefst 95.000 euro. Deze truffel woog wel 1,2 kg. Maar voor deze prijs koop je vandaag twee middenklaswagens. Van waar dan deze zotte prijzen?

Gewoon, de witte truffel is nu éénmaal zeer zeldzaam en authentiek. Specifieke klimatologische en atmosferische omstandigheden zijn een vereiste om deze truffel te laten groeien. Kroatië en Spanje zijn momenteel stijgers op de witte truffelmarkt, maar de Italiaanse Albatruffel spant toch nog steeds de kroon.

Fabio Marangon, zaakvoerder van Cucina Marangon in Turnhout, en afkomstig van Genk-Winterslag, serveert deze truffel in zijn gastronomisch restaurant. Fabio heeft wel een heel eigen visie over smaak en aroma van deze dure knol.

‘Je perst een hele portie oude Parmezaanse kaas en knoflookteentjes. Meng daar nog een goede portie bospaddenstoelen en knolgewassen door. Het aroma dat dan vrijkomt is vergelijkbaar met dat van de witte truffel. Als gerecht op zich zeker niet aan te raden voor de meeste mensen, maar in bepaalde warme gerechten, en vooral dan in pasta, smaakt het overheerlijk.’

Tot zover kenner en deskundige Fabio.

Truffels horen bij de laatste producten die nog steeds ambachtelijk gewonnen worden. Truffeljagers zijn mensen die de streek goed kennen, en veel ervaring hebben bij het vinden van deze kostbaarheden. Zelfs 's nachts trekken zij er op uit, of bij het ochtendgloren, zodat de concurrentie niet kan zien waar zij op zoek gaan. Insiders beweren dat ze dat doen om-

dat de honden dan beter kunnen ruiken. Deze honden hebben een training van twee tot drie jaar achter de rug, waarin ze worden opgeleid om de truffelgeur te leren herkennen. In het truffelseizoen zijn er al Italiaanse hotels die hun klanten een truffelzoektocht aanbieden, met vindgarantie.

Met garantie? Absoluut, maar laat je toch maar niet verleiden om aan dergelijke tochten deel te nemen. Eerder gevonden, minderwaardige truffels, worden op voorhand verstopd in een naburig park, waar de truffelhondjes dan voor de tweede maal hun prooi mogen zoeken en opgraven. Altijd prijs natuurlijk.

Echte truffeljagers verlagen zich niet tot dergelijke praktijken. Zij behandelen hun koopwaar met het nodige ontzag en respect. Het vervoer gebeurt zelfs in doosjes voorzien van wattenlaagjes, en om geurverlies te voorkomen bewaren zij hun knollen liefst in geurdichte opbergdozen. Soms bewaart men samen met de truffels ook eieren in dezelfde doos. Bij het bakken van deze eieren krijg je dan, qua smaak en aroma, het effect van een truffelomelet, want de truffelgeur heeft deze eieren volledig doordrongen in deze afgesloten doosjes. Erotiek en truffels worden ook al sinds de Oudheid met elkaar geassocieerd. Hun reputatie als afrodisiacum hebben ze waarschijnlijk te danken aan hun vermogen om zoogdieren seksueel op te winden. Een bepaalde stof in de zwam is onweerstaanbaar voor vrouwelijke varkens. Maar ook honden, jonge beren en geiten worden wel eens ingezet bij de zoektocht naar truffels. Ergens onderweg in de menselijke evolutie hebben wij dat snuffelvermogen verloren. Spijtig.

Jos Tuerlinckx

Recente geologische bevindingen in zuidoostelijk Voeren

Afgelopen jaar boorde de firma Stump op tien plekken, waarvan drie in de gemeente Voeren. De Vlaamse boormeester Ronny Bogaerts heeft 282 meter diep geboord bij Obsinnich. Verder heeft Stump 300 m geboord bij Teuven en een 275 m diep gat bij Sint-Pieters-Voeren, Rullen. Ronny raakte in Obsinnich op 27 meter diepte 325 miljoen jaar oud Carboongesteente aan en vanaf 55 m [+133 m TAW] zat zelfs 362 miljoen jaar oud Devoonzandsteen. Onder Teuven vonden we Devoonrots op +124 m TAW. Beide boringen samen met de boringen uit Terziet, Cottessen, Aubel en de roten bij Val Dieu laten zien dat hier het zogenaamde ‘Booze Val Dieu Blok’ zich voortzet onder het zuidoosten van Voeren. De boorkernen en andere metingen laten zien dat dit veronderstelde blok eigen-

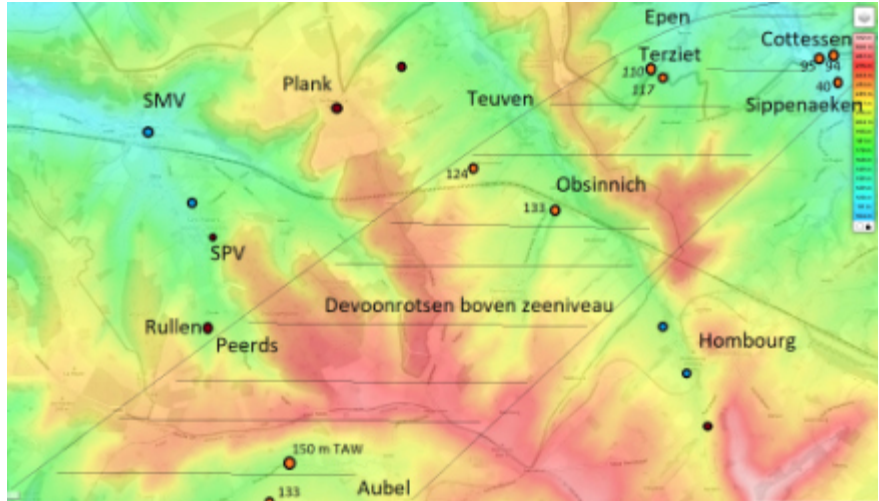
lijk een opwelling van gesteenten is. We vermoeden dat onze recente boringen dezelfde structuur laten zien als de zichtbare rotsen langs de Berwijn.

Onze boring bij Rullen en een 50 jaar oude boring bij De Plank (354 meter diep) laten enkel Boven-Carboon-rotsen zien. Beide laten de afgrond aan de noordwestkant van het massief zien. De boring volgde een breuk met verticale rotslagen. Deze breuk vormt de noordelijke begrenzing van de opwelling die vermoedelijk bij Peerds eindigt. In Hombourg was geen Devoon aangeboord binnen 350 m diepte. We zien in de metingen van Hombourg naar Obsinnich dat ze vanaf zo'n 450 m diepte bij Hombourg geleidelijk opwelen naar 55 m diepte bij Obsinnich.

Hoe is de opwelling ontstaan?

De zandstenen en mica-houdende schales uit het Laat-Devoon stammen uit een binnenzee. Nederland was land en het Ardennen-Eifel eiland botst sinds 400 miljoen jaar met Nederland. Door de beweging van de aardplaten zijn de Ardennen ongeveer 40 km in noordelijke richting opgeschoven! Destijds, ruim 360 miljoen jaar terug, bevond Voeren zich waar nu Paraguay ligt. De opwelling was tijdelijk zichtbaar als een vermoede rij smalle eilanden tussen Luik en Vijlen in een binnenzee tussen Luik naar Sauerland. Circa 30 miljoen jaar later liepen die eilanden weer onder en liet hier een tropisch kustmoeras, zwarte modder en zand achter. Voeren lag toen net ten noorden van de Amazonedelta. Het Devoon was een zeer warme periode met een zeer hoge zuurstofconcentratie, het Carboon werd koeler en ijstijden keerden terug.

De firma Faraday Geophysics maakt momenteel echo's van de bodem door trillingen in de bodem te sturen en de terugkaatsing daarvan te analyseren. Om deze scans teijken, heeft TNO onder andere de boringen Obsinnich en Teuven van een glas-

Hoogtekaart met diepe boringen, getal is het niveau t.o.v. zeeniveau van de bovenzijde Devoon.

vezelkabel voorzien. De metingen bieden ons de mogelijkheid om de structuur van de geologie tussen de boringen vast te stellen. De seismologische dienst KNMI plaatst uiterst gevoelige aardbevingsmeters in beide gaten.

Bjorn Vink

Het Trichter Beeldje

Hub Smeets spitte weer een interessant document boven: een notariële akte die op 25 juli 1745 werd opgesteld bij notaris Cornelius Heijnen in 's-Gravenvoeren⁽¹⁾. Daarin leggen enkele jongemannen uit het dorp – Melsers Bijckens, Francus Nurop, Jan van de Bergh en Christiaan Thijwissen – vast hoe zij samen langs de oude weg van 's-Gravenvoeren naar Maastricht een kapel willen bouwen. We zouden hier dus te maken kunnen hebben met de 'stichtingsakte' van het Trichter Beeldje, nog altijd een *land mark* voor vele wandelaars.

De drijfveer van hun actie was 'het ellendighe leven in dit dal der traenen vervult weesende met veele ellende' en 'den sonderigen staet van de bedorve jonckheijt waerinne godt daegelijks meer en meer vergramt wordt'. Ze gaven het zelf toe: hoewel de jeugd de beste tijd is om God te dienen, hebben zij die 'in wulpsheijdt ende listigheden' doorgebracht en zij willen hun 'fauten ende dertelheijden repareeren'. Was het misschien een penitentie die de pastoor de jongelui had opgelegd voor iets wat ze hadden uitgespookt?

Van de Bergh 'sal bestellen de plaetse' — het is niet duidelijk of hij op dat ogenblik al eigenaar van het perceel is — en hij wilde ook de kosten voor het binnenwerck dragen. Bijckens zou de bakstenen leveren — 'furneeren alle de bricken' — en Nurop de kalk voor de mortel; Thijwissen zou zorgen voor het optimmeren. In de tekst is sprake van 'eene wooninge ende eene capelle'; ze hadden dus wellicht toch iets grootser voor ogen dan het veldkapelletje dat het uiteindelijk is geworden.

Maar misschien is er helemaal niets gebouwd: volgens de akte lag het terrein ten westen van de weg naar Maastricht, terwijl het kapelletje dat we nu kennen zich aan de andere kant bevindt. Het is dus mogelijk dat het hele project alleen maar een vroom voornemen is geweest. Het huidige gebouw zou dan ofwel een veel oudere oorsprong hebben of juist

van recentere datum zijn.

In een gedicht dat hij eraan wijdde (in Band/Heem 1958/2) vermeldde Waelbers (zie over hem pagina 696 van het vorige nummer van het Voerens Blaedsje) een renovatie (in 1853) door Egidius Heynen. Ook daarna zijn er enkele keren herstelingswerken uitgevoerd, onder meer door de Stichting Kruisen en Kapellen.

De akte zegt niets over het houten Christusbeeld dat in de kapel hing. Was dat misschien al eerder op die plek aanwezig? Volgens Waelbers zou het Sint-Lambertus zelf zijn geweest die hier een kruis 'het heidense volk ter bekering [had] gesteld'! Wat er nu hangt is overigens een replica in polyester; het oorspronkelijke beeld werd veiligheidshalve weggenomen. Na jaren in het gemeentehuis bewaard te zijn, hangt het nu in de parochiezaal van 's-Gravenvoeren.

Rik Palmans

1. RAH notaris Cornelis Heijnen 1745 acte 39.

Het stokpaardje van... Marc Van Reusel

Geboren in Leuven, getogen in Beringen en Diepenbeek. Het was de muziek die hem uiteindelijk ruim veertig jaar geleden liet neerstrijken in de Voerstreek. Marc Van Reusel bespeelt niet onverdienstelijk een aantal snaarinstrumenten zoals banjo, mandoline en gitaar en een aantal blaasinstrumenten zoals trombone, tuba en trompet. In de tachtiger jaren speelde hij op Schoppe-merheide gitaar in een bandje.

‘Ik was in die tijd werkloos, repeteerde wekelijks in Voeren en besloot toen er ook maar te gaan wonen. Eerst in ‘s Gravenvoeren en vanaf 1987 in Sint-Martens-Voeren. Op een dag bezocht ik volkscafé Splendid van Marcel en Irène Vroonen. Daar vierde op dat moment de schutterij feest en stond er swingende discomuziek op. Ik ging even snel terug naar huis om mijn trompet op te halen om een potje mee te blazen met de muziek.’

En toen werd het stokpaardje van Marc geboren. ‘Wat ben jij lekker trompet aan het spelen! ‘Wil jij niet bij onze blazersgroep komen?’ Hoewel Marc volgens eigen zeggen tot dan toe als hobby voor zichzelf aan het toeteren was geweest, hoefde hij er niet lang over na te denken. ‘Laat ik het maar doen’, dacht ik, ‘dan blijf ik tenminste regelmatig blazen. Ik werd lid van de *Koninklijke Schutterij Sint-Martinus*, één van de oudste verenigingen van Voeren. Een jaar later werd ik gevraagd om ook mee te schieten tijdens het schuttersfeest. Ik kreeg de ziel van dit unieke verenigingsleven te pakken. Nog weer een aantal jaren later, in het gezegende jaar 2003, had ik de eer om als keizer in het midden van deze vereniging te worden ingehuldigd. Dat was sinds de oprichting van de schutterij in 1662 nog niet eerder gebeurd. Sindsdien draag ik met trots de zilveren keizersbreuk en de keizershelm.’

Iemand wordt keizer als je drie jaar op rij koning bent geweest. Je wordt koning als je tijdens het schuttersfeest de houten vogel die op een hoge paal is geplaatst er vanaf schiet. Marc: ‘Raak schie-

HET STOKPAARDJE VAN... is een rubriek in dit Voerens Blaedsje. Hierin interviewt journaliste en meesterherborist Anne van der Linden mensen die een bijzondere, speciale, opmerkelijke of juist een minder in het oog springende hobby of passie hebben. Ben je lid van Heem en Natuur Voeren en/of Natuurpunt en wil je jouw stokpaardje eens delen in 't Blaedsje, meld je dan aan via anne@heemennatuurvoeren.be.

ten is niet zo moeilijk. De vogel er vanaf schieten is min of meer toeval en een kwestie van geluk. Zeker als het drie jaar achter elkaar gebeurt zoals mij dat is overkomen. Ik vind het zo'n prachtige traditie en zelfs ons reglement is in de loop der eeuwen nauwelijks aangepast. Het is heel eenvoudig opgesteld en geeft iedereen dezelfde kansen. Geld of aanzien spelen geen enkele rol. Onze schutterij is er voor de hele Voerstreek. Jong, oud, man, vrouw: iedereen uit Voeren is bij ons welkom als lid en kan meedoen in de drumband, de blazersgroep of bij de schutters. We hebben een goeie dirigent met wie ik hoop dat de muziek nog verder zal openbloeien en ook jongeren geïnteresseerd raken om mee te doen. Laten we deze bijzondere traditie vooral in stand blijven houden.’

Anne van der Linden

Meer weten? Kijk dan ook eens op <https://schutterijsintmartensvoeren.be>.

Film- en andere zalen

We kregen van Jean Paul Lambrichts uit Hasselt – die bezig is met het inventariseren van alle bioscopen en cinema's in heel Limburg – een vraag naar informatie over **filmzalen in Voeren**. Nu heeft geen enkel Voerdorp ooit een echte cinema gehad. Maar misschien werd er wel af en toe in een parochie- of verenigingszaal een film gedraaid. Als iemand zich daar iets van herinnert hadden we het graag geweten. Ook zou het interessant zijn te vernemen waar de mensen vroeger naar de cinema gingen als ze een film op een groot scherm wilden zien. Laat het ons weten: secr@heemennatuurvoeren.be.